

Σοφία Αυγερινού

Ο ΑΛΛΟΣ
ΛΑΖΑΡΟΣ

μυθιστόρημα

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΝΕΦΕΛΗ

ΑΘΗΝΑ 2014

ΝΕΦΕΛΗ / ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Σοφία Αυγερινού, *Ο άλλος Λάζαρος*

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Α. Πφάου, Π. Δουβίτσας

Σχεδιασμός βιβλίου: Περικλής Δουβίτσας

Τυπογραφική διόρθωση: Στέλλα Τσάμου

1η έκδοση, Μάιος 2014

ISBN: 978-960-504-099-4

Για την ελληνική έκδοση:

© Εκδόσεις ΝΕΦΕΛΗ και Σοφία Αυγερινού

Ασκληπιού 6, Αθήνα 106 80

τηλ.: 210 3639962 – fax: 210 3623093

e-mail: info@nnet.gr

www.nnet.gr

Επιτρέψτε μου να συστηθώ. Δεν είμαι εγώ ο ήρωας. Εγώ είμαι ο άλλος Λάζαρος. Η μοίρα μου ήταν ταπεινή, μα ύστερα από τόσους αιώνες έμαθα να μιλάω όμορφα και να διαβάζω τις ψυχές των ανθρωπων. Τι σχέση έχω εγώ με τον Λάζαρο; Σίγουρα δεν είμαι ο φύλακας άγγελός του. Αποστολή μου ήταν να παρακολουθώ και, αν μπορέσω, να κερδίσω κάποιον, ο οποίος δεν είχε πού την κεφαλήν κλίνας. Κάποιον που δεν τον κέρδισε κανένας. Που ξόδεψε και τις τρεις ζωές του, πριν μάθει να ρίχνει κι αυτός πού και πού καμιά κλοτσιά.

Έζησε πολύ μετά από μένα, μακριά από την όμορφη χώρα μου με τους κέδρους και τις πέτρες της επαγγελίας. Έζησε στη χώρα που γέννησε τους μύθους και τους έπνιξε στην κούνια τους.

Πρώτη δέχτηκε τα χτυπήματα η πατρίδα του, όταν ο Λάζαρος ήταν ακόμη βρέφος ασαράντιστο. Και άντεξε χάνοντας μόνο εκατόν είκοσι νησιά, επτά γεωγραφικά διαμερίσματα, πέντε εκατομμύρια ανθρώπους, την αξιοπιστία και τον αυτοσαρκασμό της, κρατώντας παρ' όλα αυτά την περηφάνια της. Από την πολυθρόνητη ομορφιά της απέμεινε ένα φαιό λεκανοπέδιο, ένα άθλιο αρχιπέλαγος και τρία-τέσσερα φαλακρά βουνά. Το αρχαίο κάλλος μετατράπηκε σε μια κόλαση σκόνης, όπου τίποτα δεν φύτρωνε εκτός από καχεκτικές ελιές και αποξηραμένα σύκα.

Αλλά και έτσι οι κάτοικοι δεν το έβαλαν κάτω. Τις καλές χρονιές κάρπιζαν τα καλαμπόκια, κάποιες μηλιές και καρυδιές. Τις κακές χρονιές δεν έβγαζαν λουλούδια ούτε τα γεράνια στα μπαλκόνια και τότε τα μέλη της κυβέρνησης φορούσαν λευκά κοστούμια και στεφάνια ελιάς, επιβιβάζονταν στο μοναδικό αεροσκάφος τους και πήγαιναν ικέτες στις αυλές των ισχυρών. Όλο και κάποιος πρόεδρος φαινόταν σπλαχνικός, όλο και κάποιος επίτροπος είχε κέφια και ποτέ δεν γύριζαν με άδεια χέρια. Πότε έφερναν χαιρετίσματα στον λαό, πότε παντεσπάνι και πότε καλάθια με κρέατα και γάλα, πράγματα που οι προηγμένες χώρες παρήγαγαν ακόμα σε μεγάλες ποσότητες. Λεφτά σπάνια έφερναν, για ευνόητους λόγους.

Μολονότι είχαν περάσει πολλά χρόνια από την εποχή των καλοθρεμμένων αγελάδων, η πολιτεία δεν είχε συνηθίσει σ' αυτούς τους ρυθμούς. Όπως και πριν από το μεγάλο κραχ, μόλις οι άνθρωποι έπαιρναν τα δώρα στα χέρια τους βιάζονταν να τα ξεδέψουν ανταλλάσσοντάς τα με ρούχα, εξαρτήματα ηλεκτρονικών υπολογιστών και αυτοκινήτων, κινητά τηλέφωνα, καλλυντικά και άλλα σπάνια είδη. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να πεινάνε εκ νέου μετά από μια εβδομάδα. Για να μην πεινάσουν, άρχισαν να καλλιεργούν ό,τι γη έβρισκαν ελεύθερη. Και γη υπήρχε άφθονη, γιατί όλες οι μεγάλες βιομηχανίες είχαν μεταφερθεί στο εξωτερικό. Ό,τι χαλούσε δύσκολα επισκευαζόταν και με βαριά καρδιά κανείς ξεφορτωνόταν το σκουπιδάκι του, γιατί δεν θα έβρισχε κάτι νέο να το αντικαταστήσει. Όσπου κατέρ-

ρευσαν όλα τα δίκτυα και οι οθόνες απομείναν σκοτεινές.

Η πολιτεία ερήμωσε και στα πιο απομακρυσμένα προάστια η φύση έλαβε το πάνω χέρι κι έφτιαξε πάλι χωράφια. Τα δαση, έτσι κι αλλιώς, δεν ήταν τρόπος να ξαναγίνουν. Πολλές βίλες κατέληξαν χειμαδιά για τα κοπάδια, συχνότερα όμως για τους άστεγους ανθρώπους. Η στρατιά των απολυμένων άρχισε να εργάζεται σε ινδικές και κινεζικές βιοτεχνίες εγκατεστημένες στα γραφεία των χρηματιστηριακών εταιρειών στο κέντρο. Βγαίνοντας το απόγευμα οι εργάτες έστρεφαν ενστικτωδώς τα μάτια στον πέτρινο λόφο όπου άλλοτε δέσποζε ο αρχαίος ναός και περίμεναν να τον δουν να αστράφτει στο φως. Μάταια, γιατί το καμάρι τους είχε απομακρυνθεί και αναπαυόταν σε κάποιο μουσείο, για να γιατρευτεί από τις διαβρωτικές συνέπειες της μόλυνσης. Και μ' αυτό είχε πάψει πια και η καθημερινότητα να είναι μυθική, αλλά κανείς δεν ήθελε να το παραδεχτεί.

Οι ψευδαισθήσεις μεγαλείου δεν είχαν πάψει να ταλαιπωρούν τους κατοίκους της πολιτείας. Ούτε κι όταν έχασαν σχεδόν τα πάντα, όταν οι συντάξεις σταμάτησαν να διανέμονται, μπήκε δελτίο στα τρόφιμα και οι κινηματογράφοι έκλεισαν, ούτε τότε αποφάσισαν να παραδοθούν στο πεπρωμένο ή να το αλλάξουν. Συνέχισαν να γυρεύουν πλάγιους τρόπους για να τη βγάλουν κι αυτή τη μέρα, με μικροκομπίνες, μικρορουσφέτια και μικρορουφιανιές, για να έρθει η επόμενη μέρα, τα καλύτερα χρόνια, που όλοι θα μπορούσαν και πάλι να φάνε με την ψυχή τους, απολαμ-

βάνοντας ανενόχλητοι τα προνόμια του περιούσιου λαού. Συνέχισαν να μνημονεύουν το παρελθόν και να επικαλούνται τους αγίους που τους είχαν ξελασπώσει τόσες φορές και στο μεταξύ στήνονταν κάθε πρωί στο ταμείο ανεργίας και κάθε βράδυ μπροστά στην τηλεόραση που έπαιζε μόνο επαναλήψεις.

Στις γειτονιές επικρατούσε κλίμα συγκρατημένης απελπισίας, απομεινάρι της μεγάλης αλληλεγγύης που είχαν νιώσει όταν τους χτύπησε η οικονομική συμφορά. Μερικά πιτσιρίκια εξακολούθουσαν να παίζουν στις πλατείες. Πώς να τους εξηγήσεις ότι η ώρα του παιχνιδιού είχε περάσει; Μερικοί μαζεύονταν ακόμη τις Κυριακές να πιουν κινέζικη μπίρα και να δουν σε επανάληψη κάποιο αγαπημένο ματς, οι περισσότεροι όμως προτιμούσαν να πάνε στα γήπεδα που είχαν καταληφθεί από μανιασμένους εφήβους. Μερικές επέμεναν να επισκέπτονται την κομμώτρια της γειτονιάς και να κουβεντιάζουν για την τελευταία μόδα, παρόλο που η μόδα αυτή ήταν πλέον παρελθόν. Την ίδια ώρα άλλοι προσπαθούσαν να μαγειρέψουν κάτι με ό,τι υπήρχε στην κουζίνα και άλλοι γύριζαν από αγορά σε αγορά για να βάλουν κάτι στο κατοχικό διχτάκι του προπάππου τους. Την ίδια ώρα υπήρχαν και κάποιοι που δεν έκαναν τίποτα, γιατί δεν ήθελαν ή και δεν μπορούσαν.

Και τι θα μπορούσε να κάνει δηλαδή ένας ηθοποιός χωρίς θέατρο, ένας διευθυντής χωρίς γραφείο, ένας υπουργός χωρίς χαρτοφυλάκιο, ένας συγγραφέας χωρίς ιδέες, ένα φωτομοντέλο χωρίς φωτογράφο, ένας φωτογράφος χωρίς κάμερα, ένας ζητιάνος

χωρίς ελεήμονες κι ένας φιλικατζής χωρίς τσίχλες και τσιγάρα;

Κουράγιο, είχαν πει στην αρχή, ακόμη και τα χρόνια των ισχνών αγελάδων ήταν μονάχα επτά. Και παρηγορήθηκαν. Έφαγαν τις καταθέσεις τους, έφαγαν τα σπίτια τους, έφαγαν τα προικιά τους, έφαγαν τις προμήθειες, έφαγαν από τις μίζες και τα λαδώματα, έφαγαν ο καθένας ό,τι είχε και δεν είχε, τα επτά χρόνια πέρασαν και οι παχιές αγελάδες δεν ήρθαν.

Κουράγιο, είπαν, και οι πληγές του Φαραώ ήταν δέκα. Ενώ εμείς μόνο τη φτώχεια έχουμε. Πάνω που το είπαν αυτό, άρχισε να ανεβαίνει προς το μέρος τους η έρημος της Λιβύης, τα περισσότερα νησιά ξεράθηκαν και έγιναν ακατοίκητα, οι γειτονικές χώρες πήραν τις εύφορες περιοχές, ροκανίσαν όλοι ό,τι μπορούσαν και απόμεινε μόνο η επαρχία τους, συρρικνωμένη σαν γέρος πυγμαχός που βγήκε νοκ-άουτ.

Κουράγιο, είπαν, τουλάχιστον είμαστε μονιασμένοι, όχι όπως παλιά. Τότε άνοιξαν οι φυλακές και γέμισε ο τόπος κακούργους και οι απελπισμένοι οπλίστηκαν με τραπεζομάχαιρα και έγιναν κι αυτοί κακούργοι και για κάμποσα χρόνια έρρεε ποτάμι το αίμα, μέχρι που φοβηθήκανε πως θα ξεκληριστούνε.

Κουράγιο, είπαν τότε, έχουμε τουλάχιστον την υγεία μας. Αλλά τότε αχρηστεύθηκαν τα ακριβά μηχανήματα στα νοσοκομεία, οι άρρωστοι άρχισαν να πεθαίνουν σαν τις μύγες και οι υγιείς να αρρωσταίνουν μέσα σε σπίτια όπου δεν λειτουργούσαν πια καλά ούτε οι αποχετεύσεις ούτε τα ηλεκτρικά ούτε οι σωληνώσεις της ύδρευσης.

Κουράγιο, είπαν τότε, έχουμε ακόμα το φως του ήλιου που μας σκέπει. Και πάνω σ' αυτό πλάκωσε ένα σύννεφο σκόνης από την έρημο που κάθισε πάνω τους ένα μήνα και κατέστρεψε τα πάντα. Μετά απ' αυτό, έρραψαν το στόμα τους κι έκαναν τον σταυρό τους.

Μέσα τους φύτρωσε ένα μαύρο βλαστάρι που το έτρεφε η σιωπή.

***

Όταν μεγάλωσε κι έκανε παιδί, ο Λάζαρος αποφάσισε να γίνει υπεύθυνος άνθρωπος. Η δύναμή του όμως αποδείχτηκε μικρότερη από τη θέλησή του. Με κάθε χρόνο που περνούσε, έβλεπε πως τα ελαττώματά του, χάρη στα οποία ήταν αυτός που ήταν, οδηγούσαν κάθε του προσπάθεια στον γκρεμό. Και για να λυτρωθεί από τη θλίψη και τη νοσταλγία άρχισε να ξεχνάει. Ξέχασε πώς ήταν η γυναίκα του παλιότερα και γιατί την είχε ερωτευτεί, ξέχασε τη μέρα που γεννήθηκε η κόρη του και τα ωραία παιδικά του χρόνια. Ακόμα χειρότερα, όταν δεν του είχε μείνει τίποτα άλλο περασμένο να ξεχάσει, άρχισε να ξεχνάει και τα τωρινά. Περνούσε δίπλα απ' το παιδί του το πρωί και δεν το έβλεπε πώς είχε μεγαλώσει και πως δεν έτρωγε γιατί ήταν ερωτευμένο, πλάγιαζε δίπλα στη γυναίκα του το βράδυ και δεν την έβλεπε πώς είχε αδυνατίσει και πόσο ήταν λυπημένη.

Ήταν και οι καιροί που δεν άφηναν χρόνο για σκέψη. Ήταν και τα ρολά των μαγαζιών που κατέ-

βαιναν και δεν ανέβαιναν ξανά, σαν τα βλέφαρα των πεθαμένων.

Στο τέλος ξέχασε και τον εαυτό του. Έπαψε να λούζεται κάθε Σάββατο και να θυμάται για ποιο λόγο ήταν παλιότερα τόσο θυμωμένος με όλα γύρω του. Γιατί να βάλει τις φωνές; Τι στο καλό, ήθελε να σφίξει τις γροθιές και να τα κάνει όλα γης μαδιάμ; Αδιανόητο. Έγινε σαν τις τρεις κινέζικες μαϊμούδες: δεν έβλεπε, δεν άκουγε και δεν έλεγε τίποτα.

Και το μεγάλο μαύρο βλαστάρι τον έκαιγε από μέσα.

***

Ο Μεγαλέξαντρος, κάπως αλλήθωρος, λοξοκοιτάζει με μίσος το καταραμένο φίδι, ενώ οι ουρές του τέρατος μπερδεύονται στις πτυχές της φουστανέλας και τον αποπροσανατολίζουν. Το φίδι τού βγάξει γλώσσα, μια γλώσσα διχαλωτή που φτάνει μέχρι πάνω από την περικεφαλαία του ήρωα και αγγίζει τον ήλιο στον λουλακή ουρανό της ζωγραφιάς. Μέσα από τη σπηλιά ξεπροβάλλει το κεφαλάκι της Βεζιροπούλας, με το φέσι, τους μαύρους βοστρύχους και τα μεγάλα αμυγδαλωτά μάτια, που φωνάζουν «σώσε με, ήρωά μου». Ο ήρωας όμως δεν μοιάζει ν' ακούει την κραυγή της κοπέλας. Το ατρόμητο βλέμμα του είναι στυλωμένο στον εχθρό – το ένα. Το άλλο, εξίσου ατρόμητο, βλέμμα του αιωρείται κάπου ανάμεσα στη σπηλιά και στον μοναχικό κέδρο που φυτρώνει πάνω στον βράχο. Ο ήρωας δεν μοιάζει ν' ακούει ούτε τους

βρυχηθμούς του τέρατος ούτε τις ουρές που ψαλιδίζουν τον αέρα και μπλέκονται με τα τσαρούχια του. Αφουγκράζεται μάλλον το χασαποσέρβικο που παίζει πίσω απ' τον μπερντέ ο άνθρωπος με το κανονάκι και αναρωτιέται πώς στο καλό βρέθηκε να κονταροχτυπιέται μ' αυτό το δύσμορφο κατασκευάσμα της φαντασίας, από κει που βρισκόταν μια χαρά κι ωραία μέσα στον άγνωστο τάφο του, βαθιά κι αιώνια χαμένος κάτω από την άμμο και τους σκορπιούς.

Η αιωνιότητα, ωστόσο, δεν περνάει εύκολα. Το δείχνει το σταματημένο ρολόι πάνω από τη ζωγραφιά. Το δείχνουν τα μαύρα δάκρυα στα μάτια της γυναίκας του εστιάτορα, την ώρα που πλένει τα πιάτα με νερό χθεσινό.

Το δείχνει ο καπνός που βαραίνει στο μέτωπο των θαμώνων – ούτε κι ο χρόνος περνάει εύκολα στο ρεστοράν-πατσατζήδικο «Ο Μέγας Αλέξανδρος».

Εκείνος ο Λάζαρος με τον βήχα δεν λέει να τα μαζέψει, ν' αφήσει και τους μαγαζάτορες να πάνε για ύπνο. Κοντεύει έξι το πρωί. Και να σου τώρα που μπαίνει κι ένας γέρος, ψωραλέο άλογο. Ρίχνει μια ματιά στη βιτρίνα με τα κρέατα και πηγαίνει προς τα κει.

«Πάλι εσύ εδώ;» διαμαρτύρεται ο εστιάτορας. «Δε σου είπα να μην ξανάρθεις; Δεν έχω τίποτα να σου δώσω».

Ο γέρος δεν λέει κουβέντα. Κοιτάει μόνο τα κεφαλάκια και τρίβει την κοιλιά του.

«Άσ' τονε, μωρέ», επεμβαίνει η γυναίκα του εστιάτορα. «Άντε, μπάρμπα, κάτσε εδώ κοντά στη θερμάστρα και θα σου φέρω ό,τι περίσσεψε...»

Ο γέρος πάει να κάτσει εκεί που του είπανε, βλέπει όμως τον Λάζαρο που χαζεύει τη ζωγραφιά στον τοίχο και σαν αφηρημένος πάει και κάθεται στο τραπέζι του. Κείνος σαστίζει, κάνει να τον σπρώξει, μα την τελευταία στιγμή κατεβάζει το χέρι, παραδίνεται στην ονειροπόληση του Μεγαλέξαντρου. Τον βλέπει κιόλας που καβαλάει τον Βουκεφάλα και βάζει πλώρη για την Ανατολή. Από πίσω του μιλιούνια με τη σάρισα στα γερά τους μπράτσα τον ακολουθούν σαν θεό. Διασχίζουν ποτάμια, ανεβαίνουν βουνά, κατακτούν τη Βαβυλώνα και τους ελέφαντες.

«Έβρεις μέχρι πού έφτασε;» λέει μαγεμένος.

Ο γέρος σηκώνει το κεφάλι από το πιάτο με τα κόκκαλα και τον κοιτάζει με απορία.

«Ο Μεγαλέξαντρος, εννοώ», επιμένει ο κοκκαλιάρης. «Έφτασε μέχρι την Ινδία και είδε τους ελέφαντες. Έφτασε πιο μακριά από κάθε άλλο ταξιδευτή της εποχής του. Βασίλεψε στην πιο πλούσια πόλη της Ανατολής και έγινε θεός της Περσίας. Αυτός, κύριε, είδε πιο πολλά απ' όσα θα δούμε εγώ κι εσύ, κι εκατό χρόνια να ζήσουμε».

«Δεν ξέρω τι μου λες, άνθρωπέ μου», μίλησε τώρα ο γέρος καθώς σκούπιζε το στόμα του. «Να πιω ένα ποτηράκι;» ρώτησε ύστερα δείχνοντας το караφάκι.

«Και δεν πίνεις; Εγώ έτσι το πήρα. Χάρισμά σου».

Ο γέρος άλλο που δεν ήθελε. Άρπαξε το караφάκι και με τα δυο του χέρια και με πεντ' έξι γουλιές η γλώσσα του λύθηκε.

«Εμένα που με βλέπεις», είπε, «ταξίδεψα κι εγώ πολύ. Μπορεί να μην έφτασα στην Ινδία, αλλά τις έκανα τις βόλτες μου».

Τώρα ο Λάζαρος έσκυψε προς το μέρος του.

«Για λέγε, μπάρμπα, για λέγε. Δεν ξέρεις τι πάθος έχω με τα ταξίδια. Μην κοιτάς που δεν έχω πάει ούτε στη Θεσσαλονίκη. Για πες».

Ο γέρος έσκυψε κι αυτός εμπιστευτικά. «Είσαι φίλος;» ρώτησε.

«Φίλος;» ρώτησε κι ο Λάζαρος, σαν ν' άκουγε μια λέξη ξεχασμένη. «Από πού κι ως πού;» Κι έκανε να σηκωθεί. Ο γέρος τον έπιασε γερά.

«Κάτσε, μωρέ. Ήθελα να σου πω κι εγώ για τα ταξίδια μου, πώς κάνεις έτσι». Κατέβασε και το υπόλοιπο κρασί.

Ο Λάζαρος κάθισε πάλι άνετα. «Άντε, λέγε».

Ήξερε πως δεν έπρεπε, για κάποιο λόγο δεν έπρεπε να καθίσει άλλο στο ρεστοράν-πατσατζήδικο και ν' ακούσει την εξομολόγηση του γέρου, αντίθετα έπρεπε να γυρίσει αμέσως στο φιλικατζήδικο. Έμεινε όμως και τα άκουσε όλα.

«Εμένα που με βλέπεις», ξεκίνησε ο γέρος, «μεγάλωσα σ' ένα χωριό πέρα απ' τα βουνά, δεκαοχτώ ώρες με τα πόδια από τα Γιάννενα. Όταν ήμουν μικρός, ο δάσκαλος μ' έδιωξε από το σχολείο, ήμουν να, λέει, στουρνάρι σκέτο, μόνο για τα γίδια έκανα. Με το δάσκαλο δεν τα πήγαινα καθόλου καλά. Με τη δασκάλα που ήρθε αργότερα, άλλο πράγμα. Μόνο που άργησε να 'ρθει κι εγώ στο μεταξύ είχα πάρει γυναίκα κι είχα κάνει και δυο-τρία παιδάκια.

Ο γιος μου τα αγαπούσε τα γράμματα κι από κει ξεκίνησε το κακό. Αν ήταν κι αυτός στουρνάρι σκέτο, θα είχα μείνει στο χωριό μου και θα πέθαινα γιδοβοσκός. Όστε μια μέρα ήρθε στο σπίτι μας η δασκάλα να μας πει ότι ο μικρός ήταν πολύ έξυπνος και να τον στείλουμε όταν μεγαλώσει σε εμπορική σχολή, γιατί θα γινόταν, είπε, πλούσιος. Μπήκε η γυναίκα στο αχούρι μας και ντράπηκα, δεν είχα πού να της πω να κάτσει. Αυτή είχε έρθει απ' την πρωτεύουσα, εκεί είχανε σινεμάδες, είχανε αυτοκίνητα, εμείς είχαμε μόνο κοτέτσια και γουρούνια που κυκλοφορούσανε μέσα στα πόδια μας. Της είπα να ξανάρθει το επόμενο απόγευμα, να λείπει το μικρό. Έβαλα τη γυναίκα, έσιαξε το αχούρι, έριξα κολόνια, έδιωξα τα γουρούνια, κλείδωσα και τις κότες να μην ενοχλούνε. Η δασκάλα έξυπνη, όλα τα κατάλαβε, κατάλαβε και τι ξύπνιος που ήμουνα και πως χαραμιζόμουνα με τη γυναίκα μου και ανέλαβε όλα να τα διορθώσει. Πάνω στο μισό χρόνο που τα 'χαμε, έρχεται και μου λέει πως τα έχει κανονίσει να φύγουμε, να πάμε στην Αθήνα. Άλλο που δεν ήθελα. Άφησα το μικρό να φυλάει τα γίδια και το σκάσαμε. Έξω καρδιά. Η δασκαλίτσα βέβαια με σκόλασε γρήγορα, μετά την πρώτη φυλακή. Δε βαριέσαι».

«Να τα μας! Δε σου είπα να μη με μπλέξεις στις βρομοδουλειές σου;»

«Άμα τρομάξεις από τώρα, τι έχει να γίνει μετά;»

«Και για να έχουμε καλό ρώτημα, τι έκανες και σε μπουζουριάσανε, καμιιά μικροκλοπή;»

«Μπορείς να το πεις κι έτσι», είπε ο γέρος και τον έπιασε λόξυγγας. «Έφαγα ούτε λίγο ούτε πολύ δέκα χρονάκια. Κρίμα. Θα 'βγαινα από τη στενή σαράντα χρονών. Κρίμα μεγάλο. Αποφάσισα να βγω λιγάκι νωρίτερα. Πήγα στη δασκαλίτσα κι αυτή μου έκλεισε την πόρτα στα μούτρα. Φύγε, αλήτη, μου λέει, δεν το περίμενα αυτό από σένα. Εγώ πάλι από σένα όλα τα περίμενα, είπα μέσα μου και της γύρισα κι εγώ την πλάτη. Ρίχτηκα στις επιχειρήσεις, έκανα μεγάλες μπίζνες, πού να σ' τα λέω. Καμιά φορά είχα και ατυχίες, μέσα στο επάγγελμα είναι όλα. Έτσι έκανα και τα ταξιδάκια που σου έλεγα στην αρχή. Και Κέρκυρα πήγα και Ναύπλιο και Βόλο και Κορδαλλό και Θήβα και παντού. Και κάθε φορά που έβγαινα, με διώχνανε από τα σύνορα, μα εγώ μέσα σε δυο μέρες πάλι εδώ. Πού να πάω πίσω στα γίδια! Είπαμε, τα γίδια ας τα μεγαλώσει ο μικρός κι αν είναι ξύπνιος, ας κάνει την επιχείρησή του με τα κατσιοκόβρατα. Εμπορικές σχολές και κουραφέξαλα».

«Καλά, και δεν τα σκέφτηκες ποτέ ξανά τα παιδιά σου;»

«Ε, πώς, τα σκεφτόμουνα καμιά φορά. Αλλά δεν είχα καμιά όρεξη να δω τα μούτρα τους γεμάτα κατηγόριες. Κι έπειτα, πού καιρός. Μπίζνες, μεγάλες μπίζνες. Μέχρι που ήρθε η συμφορά κι από βασιλιάς κατάντησα ζητιάνος. Πήρα τα μάτια μου κι έφυγα για τη Ρουμανία, είχα ακούσει πως εκεί έχει δουλειά. Αλλά στράβωσε το πράγμα».

«Πάλι ταξιδάκια έκανες;» ρώτησε μ' ενδιαφέρον ο Λάζαρος. «Πόσο;»

«Δεκαεφτά χρονάκια. Σε φυλακή ασφαλείας, δυστυχώς. Εκεί δεν αστειεύονται. Είχα βαλθεί, βλέπεις, να πουλήσω όλο το δάσος της Τρανσυλβανίας για εκτός σχεδίου. Αλλά πούλησα κατά λάθος και ένα κομμάτι που το 'χε ένα μοναστήρι. Και τα μοναστήρια δε χαρίζουν κάστανα. Έριξε η αγία Σεσίλια κεραυνό και μ' έκαψε. Πάνε τα δεκαεφτά χρονάκια. Γυρνάω πίσω και τι να δω; Ούτε δικηγόρος ούτε αστυνομικός ούτε κανένας. Κάνουνε όλοι πως δε με ξέρουνε. Κι έρχομαι και ζητιανεύω γλειμμένες μοσχαροκεφαλές στην ηλικία μου.»

Ένα δάκρυ κύλησε στο μάγουλο του γέρου και κοίταξε το άδαιο कारαφάκι λες και το παρακαλούσε να ξαναγεμίσει.

«Πρέπει, μου φαίνεται, να βρω κανέναν ισχυρό προστάτη. Ξέρεις εσύ κανέναν; Κανέναν που να το φουσάει, να τρώει με χρυσά κουτάλια, πώς το λένε!»

«Πάντως δε νομίζω να τον βρεις εδώ μέσα...» είπε ο Λάζαρος. «Κι εγώ που νόμιζα πως είχες πάει στη Μαδέρα και στη Μαδαγασκάρη...»

«Τι μαδέρια είναι αυτά που μου λες», έκανε κλαίγοντας κανονικά ο γέρος. «Δε λες καλύτερα να μας βάλουν λίγο κρασάκι;»

***

Ήταν λοιπόν κι ένας άνθρωπος πλούσιος. Δεν είχε γεννηθεί έτσι. Είχε ξεκινήσει δέκα χρονών ξυπόλυτο παιδί από ένα χωριό πέρα απ' τα βουνά κι είχε περάσει απ' όλες τις κακοτοπιές του κόσμου μέχρι

να γίνει αυτό που έγινε. Όταν λοιπόν τα κατάφερε, τράβηξε μια γραμμή στα περασμένα, τα σκέπασε μ' άσπρο σεντόνι και τα έκρυψε σε κάποια αποθήκη. Φόρεσε τα ρούχα που πάντα ήθελε, έφαγε τα κρέατα που πάντα επιθυμούσε, απέκτησε όλα τα κορίτσια που ποθούσε και ζούσε φχαριστημένος.

Δεν ήταν αναίσθητος. Ύστερα από τριάντα χρόνια πλούτου, υπήρχαν ακόμη πράγματα που τον συγκινούσαν. Η φέτα με φρέσκο ψωμί, τα δερμάτινα σακάκια και τα μικρά κορίτσια. Όταν είχε χρόνο και όρεξη, έτρωγε το ψωμοτύρι του, φορούσε το σακάκι του και έβγαινε στα στέκια των εφήβων. Έπειτα ένιωθε ικανοποιημένος με τον εαυτό του και άρχιζε τις αγαθοεργίες. Καμιά φορά ένιωθε την καρδιά του γεμάτη αγάπη και τότε άνοιγε την πόρτα του στον πρώτο ζητιάνο. Την επόμενη μέρα το μετάνιωνε και πετούσε στον δρόμο με τις κλοτσιές τον φτωχό που είχε πλουσιοπάροχα ταΐσει.

Δεν μπορείς να πεις πως ήταν κακός άνθρωπος. Αυτό που συνέβη με τον Λάζαρο ήταν μάλλον θέμα κακής συγκυρίας. Αν ο Λάζαρος είχε βρεθεί μπροστά του κάποια άλλη στιγμή, δεν θα του είχε φερθεί έτσι. Αλλά ο Λάζαρος άνοιξε την αποθήκη και ξεχύθηκαν στον κόσμο τα φαντάσματα. Ο πλούσιος έκανε αυτό που ήξερε να κάνει καλά: έδειξε τη δύναμή του. Δεν ήταν κακός άνθρωπος. Ίσως να ήταν καλύτερος κι από τον Λάζαρο ακόμα. Αλλά κουβαλούσε συνέχεια μέσα του αυτήν την αποθήκη, όπου βασίλευε ο σκόρος και η σκουριά.

***

Λίγες μέρες αργότερα ο Παντοδύναμος στέλνει στο φτωχό τέκνο του τον πειρασμό, μέσα στο ίδιο εκείνο πατσατζήδικο. Στο ένα τραπεζάκι, κοντά-κοντά στη σόμπα με το μεγάλο μπουρί, κάθεται ο Λάζαρος με πληγές στα χέρια. Στο άλλο ένας μεγαλόσωμος με πέτσινο σακάκι παίζει νευρικά με το μαχαίρι του - ο πλούσιος. Αυτά που παρήγγειλε, δεν τα έχει αγγίξει. Κοιτάζει διαρκώς προς τη μεριά του Λάζαρου κι όλο κάνει να σηκωθεί. Τελικά τον προλαβαίνει ο άλλος, φωνάζει τον εστιάτορα, του δίνει ένα τάλιρο και κινάει σιγά-σιγά για την έξοδο. Εκεί στην πόρτα, κοντοστέκεται άθελά του και κολλάει στη φάτσα του πλούσιου. Κάτι του θυμίζει... αλλά τι;

Και ο πλούσιος όμως μοιάζει κάτι να θέλει από τον Λάζαρο. Έπειτα σηκώνεται απότομα και φεύγει πρώτος, κάνοντας πέρα τον φτωχό.

***

Όλη την εβδομάδα τα πράγματα πήγαιναν απ' το κακό στο χειρότερο για τον Λάζαρο. Ως εκ τούτου, προτιμούσε να μη σκέφτεται τις απλήρωτες δόσεις και τη μείωση της κίνησης στο μαγαζί. Θα ήθελε να κάνει καμιά βόλτα με το αυτοκινητάκι, αλλά αυτό το είχαν χάσει από καιρό. Θα ήθελε να χαζέψει κανέναν αγώνα στην τηλεόραση, αλλά έπαιζε μόνο επαναλήψεις και κοινωνικές εκπομπές για γυναίκες. Με τους γείτονες δεν είχε πάρε-δώσε. Στον αδερφό του ντρε-

πότανε να πάει. Στην πεθερά του επίσης. Στη γυναίκα του δεν μιλούσε γιατί δεν είχε τι να της πει, ούτε και στην κόρη του, γιατί δεν ήξερε πώς ν' αρχίσει. Βλέπουμε πως ο Λάζαρος δεν είχε και πολλές διεξόδους. Καθόταν λοιπόν όλη την εβδομάδα και συλλογιόταν διάφορα πράγματα. Πότε τους ζητιάνους που μαλώνανε για τ' αποφάγια, πότε την τελευταία ληστεία στο σουπερ-μάρκετ, πότε την ίδια του την πείνα. Ιδιαίτέρως με την πείνα του θα μπορούσε να γεμίσει τόμους ολόκληρους από άχρηστα βιβλία. Πιο συχνά όμως το μυαλό του κολλούσε στο καλοθρεμμένο εκείνο γουρούνι, που τον κοιτούσε καλά-καλά στο πατσατζήδικο και δεν μπορούσε να καταλάβει πού τον ήξερε.

Το Σάββατο, μάλιστα, το γουρούνι τού είχε στρογγυλοκάτσει στον σβέρκο, κυλιόταν μέσα στις λάσπες του διαλυμένου του μυαλού και τον περιγελούσε. Με δυο λόγια του είχε γίνει έμμονη ιδέα. Έπεσε νωρίς για ύπνο, φυσικά δεν τα κατάφερε, τον πονούσαν και τα πλευρά του. Σηκώθηκε να πάρει αέρα, βγήκε έξω στο κρύο και, χωρίς να το καταλάβει, κατέληξε πάλι στο πατσατζήδικο. Εκείνη την ώρα άνοιγε ο εστιατορας και χασμουριόταν ακόμα.

«Καλώς τονε», είπε βαργεστημένα. «Μέσα είναι κι ο φίλος σου, ραντεβού είχατε;»

Ποιος φίλος μου, πήγε να ρωτήσει ο Λάζαρος και στον νου του ήρθε πάλι το γουρουνήσιο μοσχαναθρεμμένο μούτρο. Ετοιμάστηκε να το αντιμετωπίσει καταπρόσωπο. Ποιος είσαι, κύριε; Θα του έλεγε. Τι θέλεις από μένα; Τι με κοιτάς έτσι σαν αξιοθέατο;

Δίνε του, θα του έλεγε. Και μόλις μπήκε στο μαγαζί βρέθηκε μπροστά στον γερο-μπεκρούλιακα.

Μεμιάς φωτίστηκε. Αν του αφαιρούσες τα ωραία ρούχα και τα κατάμαυρα μαλλιά και του φόρτωνες καμιά τριανταριά χρόνια στις πλάτες, το γουρούνι που τον απασχολούσε ήταν ίδιος ο γέρος.

Γύρισε πίσω κι έριξε μια ματιά στον εστιάτορα, μα εκείνος δεν έδειχνε να νοιάζεται για τις μικρές τραγωδίες των θαμώνων του. Ξανακοίταξε τον γέρο. Ήταν, παρ' όλα αυτά, αξιοπείρητο. Κάθισε κατευθείαν στο τραπέζι του και ζήτησε από το παιδί ένα κιλό κρασί. Τα μάτια του γέρου έλαμψαν.

«Μόνο βουνό με βουνό δε σμίγει», είπε αμέσως κι έπιασε το χέρι του Λάζαρου. «Δεν περίμενα να σε ξαναδώ».

Τον Λάζαρο τον έτρωγε η περιέργεια. Κανονικά δεν είχε καμιά δουλειά ν' ανακατεύεται με τους ξένους ανθρώπους, αλλά δεν γινόταν αλλιώς. Χωρίς ν' απαντήσει, έβαλε κρασί και τσουγκρίσανε. Ο γέρος κατέβασε δυο ποτήρια μονορούφι και το βλέμμα του ζώηρεψε.

«Γεια σου, λεβέντη μου», αναφώνησε ενθουσιασμένος. «Υπάρχουν ακόμα άνθρωποι... Λοιπόν...» και άρχισε να φλυαρεί για την Τρανσυλβανία, τον κεραυνό της αγίας Σεσίλιας και τα κατσικοπρόβατα. Κουβέντα την κουβέντα, θυμήθηκε τα νιάτα του στο χωριό κι άρχισε να φτύνει στον κόρφο του και να στριφογυρνάει ανήσυχα στην καρέκλα. «Έμαθα...» έσκυψε εμπιστευτικά μπροστά, «έμαθα πως ο γιος μου είναι κάπου, εδώ. Αχ, το παιδί μου, το

παιδάκι μου, αν μπορούσα να το σφίξω στην αγκαλιά μου...»

Ο Λάζαρος ήταν έτοιμος να βάλει τα γέλια στη σκέψη του παιχνιδιού που η τύχη είχε ρίξει στα χέρια του. Για κάτσε, μήπως κερδίσουμε κι εμείς τίποτα απ' όλα αυτά, είπε στην ψυχή του ο άφρων φτωχός.

«Έμαθα πως έχει πιάσει την καλή, με πιάνεις;» έκανε ο γέρος.

«Απόλυτα. Λοιπόν, έχω κάτι να σου πω. Θέλω να σου προτείνω μια λύση για όλα σου τα προβλήματα. Μια κι έξω».

«Λεφτά παίζουνε;» έκανε υποφίαριχα ο γέρος.

«Αν παίζουνε, εσύ θα το δεις από μόνος σου. Εγώ σου λέω μόνο πως βρήκα τη λύση για σένα. Είναι εδώ μέσα».

Ο γέρος κοίταξε γύρω του, είδε μονάχα τον εστιάτορα και τρεις γυναίκες που τρώγανε κοτόσουπα. Γέλασε.

«Για γκόμενες μου λες τόση ώρα και κάθομαι και σ' ακούω; Αχ, κακομοίρη, εσύ που είσαι νέος, βουρ, εγώ τώρα πια... Δεν ψήθηκα τζάμπα δεκαεφτά χρονάκια στους κεραυνούς της αγίας Σεσίλιας...»

«Όχι, δεν εννοώ πως είναι εδώ μέσα αυτή τη στιγμή. Τον έχω δει όμως. Να έρχεσαι κάθε μέρα και θα τον πετύχεις. Με δυο λόγια, μη σηκώνεσαι – με δυο λόγια είναι ένας τύπος που σου μοιάζει πάρα, μα πάρα πολύ».

«Μου μοιάζει ένας τύπος – και λοιπόν;»

«Δεν ξέρω. Σκέφτηκα ότι μοιάζετε πάρα πολύ και ίσως – ποτέ δεν ξέρεις...»

Ο γέρος έβαλε τότε τα γέλια. Γελούσε σαν να έσπαγε κάποιο μεταλλικό πιανάκι μες στο λαρύγγι του.

«Μωρέ, φαντασία», είπε τέλος και σηκώθηκε τρεκλίζοντας. Κρατούσε αγκαλιά το καραφάκι με το κρασί. «Μ' έκανες και γέλασα. Σε καλό σου».

«Σκέψου το!» φώναξε ο Λάζαρος πίσω του. Στο κάτω-κάτω, τι καλό μπορούσε να βγει από όλα αυτά; Ξαφνικά το παιχνίδι που του είχε ρίξει στα χέρια η μοίρα έμοιαζε ανόητο.

«Ε, πού το πάει αυτός το καραφάκι;» διαμαρτυρήθηκε ο εστιάτορας βλέποντας το άδειο τραπέζι.

«Πάει να βρει το πεπρωμένο του...» είπε ο Λάζαρος.

Ο εστιάτορας έπαψε να τρίβει με τη λερή πετσέτα τη βιτρίνα με τα κρέατα και έδειξε τον Μεγαλέξαντρο.

«Ξέρεις τι έλεγαν οι αρχαίοι μας πρόγονοι», έκανε κουνώντας το κεφάλι. «Το πεπρωμένο φαγείν αδύνατον – πάει να πει, το πεπρωμένο δεν τρώγεται με τίποτα...»

***

Καμιά φορά όμως τρώγεται καλά-καλά και σου προκαλεί εκ των υστέρων δυσπεψία.

Ο Λάζαρος είχε μόλις τελειώσει τον πατσά του και χάζευε το βαζάκι με το μπούκοβο, όταν είδε με την άκρη του ματιού μια γουρουνήσια φάτσα. Ωχ! αναστέναξε. Εκείνη τη στιγμή κατάλαβε πού αλλού